ROZHODOVÁNÍ RODIČŮ O VOLBĚ ODKLADU PRO JEJICH DĚTÍ

Jana Černá

Klíčová slova: odklad školní docházky, well being, role PPP, přípravný ročník

Cílem výzkumu je přispět k pochopení, proč rodiče volí pro své dítě odklad školní docházky, což je fenomén v České republice abnormálně rozšířený. Je důležité vědět, jaké faktory hrají v rozhodování rodičů roli, abychom mohli s problematikou odkladů aktivně pracovat, snižovat je tak, abychom se přiblížili běžnému stavu. Důležité je také vědět, co se děje s dětmi v průběhu roku, který odkladem tráví, jaké podněty a stimuly dostávají a zda jim odklad prospívá.

Česká republika je dlouhodobě zemí s velkým procentem odkladů školní docházky, v roce 2015 až 20 % žáků. Zatímco zahraniční praxe ukazuje, že se školy snaží zajistit plynulý přechod žáků z mateřské školy do základní, či nabízí podpůrné programy pro znevýhodněné děti, česká praxe staví na začátek povinného vzdělávání zápis, který se může blížit přijímacím zkouškám. Česká republika by se měla přibližovat modernímu inkluzívnímu pojetí vzdělávání, nikoli přispívat k prohlubování rozdílů mezi žáky. Autorka se domnívá, že odklady ve vysoké míře nejsou institutem, který by vysílal signál o otevřenosti a inkluzivnosti školy.

Výzkum analyzuje vybraná data z výzkumu CLoSE (Czech Longitudinal Study in Education) a zaměřuje se na rodiče, kteří volili pro své dítě odklad školní docházky. Dostupná data přináší kvalitativní informace o rozhodování rodičů o volbě odkladu a úroveň dětí v testech předmatematických předpokladů a vizuální percepce. Rodiče jsou dále kvantitativně dotazováni hloubkovými polostrukturovanými rozhovory. Výzkum je zaměřen na pražské rodiče a děti, které navštěvovaly mateřskou školu. Smíšený design připívá k detailnějšímu porozumění problému.

Česká škola nenabízí rodičům záruku, že se o jejich dítě dobře postará, naopak vysílá signál, že je třeba dítě na vstup do školy dobře připravit. Z těchto důvodů se rodiče mohou uchýlit k volbě odkladu, aby tak zajistili well being svého dítěte. Odklad může používat jako strategii také škola, která tak řeší převis žáků v silných ročnících, nebo rodiče, pokud se snaží zapsat dítě na výběrovou školu (klasickou alternativní: Montessori, církevní, apod.), od které nepožadují specifický přístup, ale pouze zajištění wellbeingu (zejména u dětí, které jsou např. glykemické nebo bilingvní).

Bibliografie

Greger, D., Simonová, S.(2015) *Spravedlivý start?* Praha: Univerzita Karlova.

Hendl, J.(2005) *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál.

Hůle, D. (2003). *Monitoring efektivity přípravných ročníkù.* Dostupné z http://demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=32&PHPSESSID=98daa1bc24ef0e0fc8ce8b09ffddc014

Langmaier, J., Krejčířová, D. (2009) *Vývojová psychologie.* Praha: Grada.

Ležalová, R. *Odklady povinné školní docházky. Pedagogický proces a dítě.* Dostupné z http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/9883/odklady_povinne_skolni_dochazky___clanek_ke_stazeni.pdf

Matějů, P., Straková, J. (2006) *(Ne)rovné šance na vzdělání. Vzdělanostní nerovnosti v České republice.* Praha: Academia.

Švaříček, R., Šeďová, K. (2007) *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách.* Praha: Portál.